

Educar a tolerancia

1

Obxectivos específicos

- ♦ Sensibilizar ao alumnado no tema do racismo e a xenofobia
- ♦ Concienciar ao alumnado das pequenas cousas que poden favorecer comportamentos excluíntes
- ♦ Axudar a fortalecer e consolidar unha realidade plural, de respecto mutuo

Introdución

O rexurdimento do racismo, a xenofobia, o antisemitismo e a intolerancia propiciado por diferentes factores económicos, sociais, políticos ou culturais está xerando unha inquietude nas sociedades democráticas posto que ameaza os valores fundamentais e polo drama que supón para todos aqueles que sofren a exclusión, marxinação ou violencia por ser inmigrante ou refuxiados, xitanos, gais ou lesbianas, xudeus, discapacitados, etc.

Estas situacións xéranse por un medo infundado ante a ameaza imaxinaria que supón os grupos humanos sobre os que recae a intolerancia, e tamén por un desprezo pola súa situación de debilidade, inferioridade, discriminación ou explotación que sofren. As orixes destes sentimentos de medo ou desprezo adoitan ser a ignorancia e o prexuízo.

Enfronte destas actitudes negativas en contra dos débiles, atópase a tolerancia, que é unha actitude construtiva a favor dos máis débiles. A tolerancia é unha resposta ao racismo e a xenofobia. Educar pola tolerancia é previr as actitudes intolerantes.

Tolerancia non significa soportar, ter paciencia ante os erros dos demais, non agredir quen pensa diferente, non irritarnos ante a diferenza, en definitiva, tolerancia non é indiferenza. Significa recoñecer o pluralismo, respectar a diversidade, valorar o que é positivo das diferenzas entre as persoas.

Educar pola tolerancia é fomentar sentimentos de confianza e respecto baseados no coñecemento, aproximándonos a aqueles que aparentemente son diferentes para coñecer a súa realidade e intentar comprendela.

E recordando a Declaración Universal dos Dereitos do Neno, podemos concluír que “O neno debe ser protexido contra as prácticas que poidan fomentar a discriminación racial, relixiosa ou de calquera outra índole. Debe ser educado nun espírito de comprensión, tolerancia, amizade entre os pobos, paz e fraternidad universal, e con plena conciencia de que debe consagrar as súas enerxías e aptitudes ao servizo dos seus semellantes”.

ACTIVIDADES 1º Ciclo ESO

SON RACISTA?

1. Fai unha cruz na casa que creas conveniente

Gostaríame...	SER VECIÑO/A DUN/DUNHA				SER COMPAÑEIRO/A DUN/DUNHA				SER PARELLA DUN/DUNHA				BOTAR DO PAÍS UN/UNHA			
	SI	INDF	NON	NUN	SI	INDF	NON	NUN	SI	INDF	NON	NUN	SI	INDF	NON	NUN
Xitano/a																
Xaponés/a																
Norteamericano/ana																
Arxentino/a																
Negro/a																
Árabe																

INDF. = indiferente; NUN. = nunca

2. Completa co nome do país de procedencia

O teu nome _____

Os teus apelidos _____

O teu bolígrafo _____

As túas zapatillas deportivas _____

O coche dos teus pais _____

O teu deporte favorito _____

O teu conxunto musical _____

O teu reloxo _____

3. Fai este breve cuestionario a unha persoa que leve polo menos seis meses vivindo en Galicia e que proveña dunha cultura diferente

1. NOME

2. APELIDOS

3. PAIS DE PROCEDENCIA

4. POR QUE EMIGROU?

5. DATA DE CHEGADA

6. QUE DIFICULTADES ATOPOU NA VIDA COTIÁ DO noso PAIS?

4. a) Pór en común os datos recollidos na actividade anterior.

b) Fai unha lista das respostas obtidas na pregunta núm. 6

c) Compara estas dificultades. Cales repítense máis? Existe un denominador común segundo a orixe?

d) Que cres que se podería facer para solucionar estes problemas?

5. Fai unha listaxe de persoas doutras culturas, etnias ou razas que admires, das cales es fan, que quixeses coñecer ou ter por amigas?. E obtén unha conclusión.

Nome

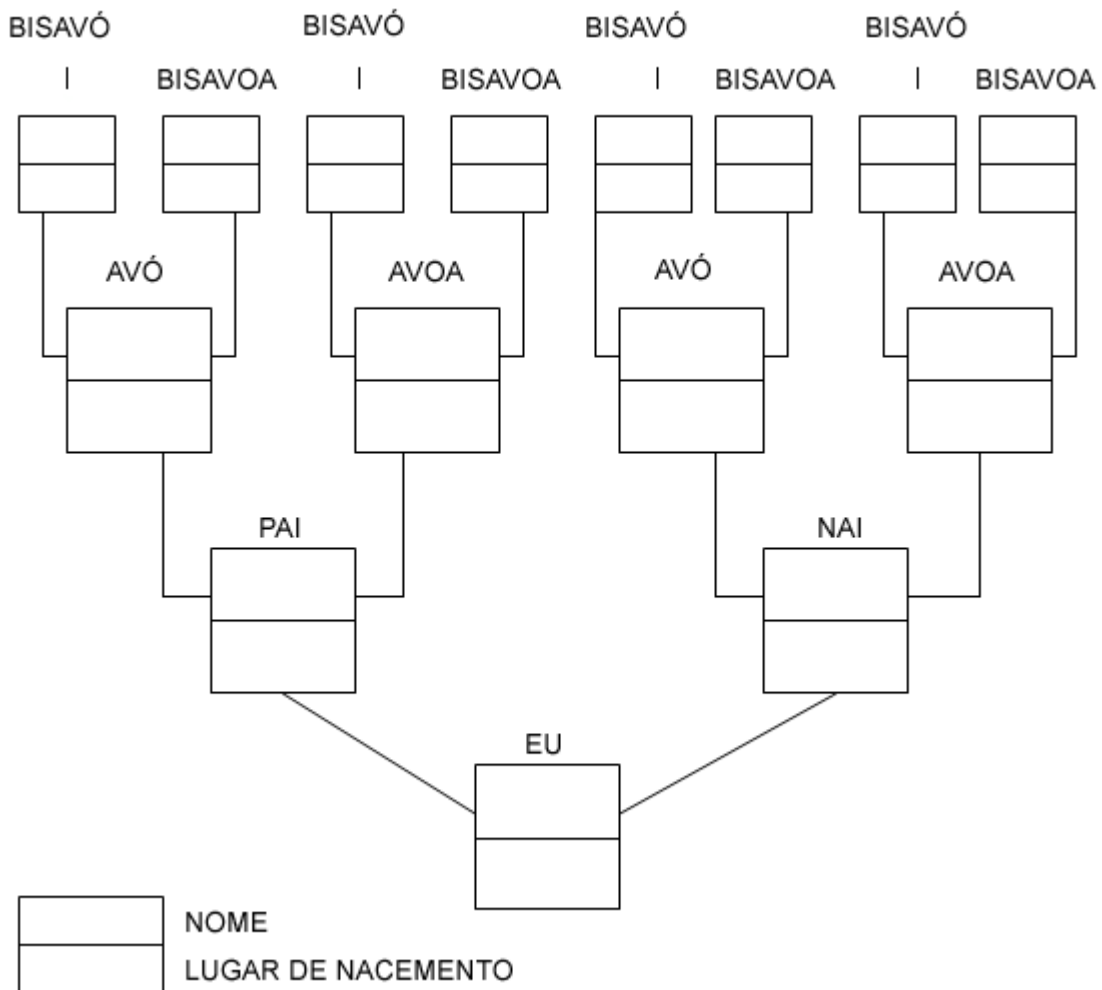
Que fai?

Por que quererías a súa amizade?

DE ONDE VIMOS?

6. Completa esta árbore xenealóxica cos nomes dos teus antepasados e o teu propio, así como os lugares de nacemento de cada un.

7. Cos datos que entre todos recollestes, polos en común, nunha táboa para poder elaborar os seguintes diagramas de barras:

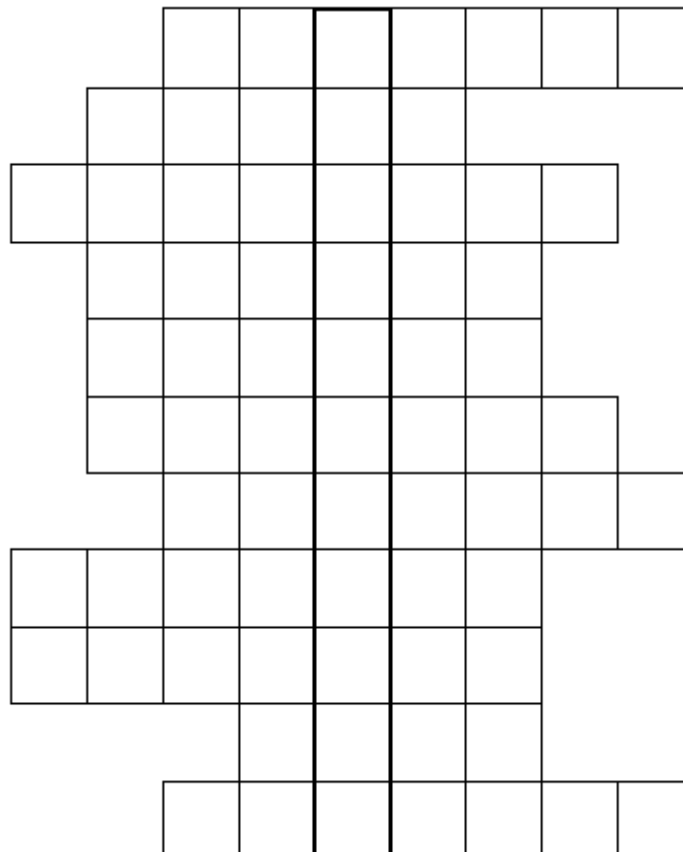
- a) A porcentaxe de mozos e mozas da clase que naceron en Galicia, no resto do Estado e noutros lugares.
- b) A porcentaxe de pais e nais que naceron en Galicia, no resto do Estado e noutros lugares.
- c) A porcentaxe de avós e avoas que naceron en Galicia, no resto do Estado e noutros lugares.
- d) A porcentaxe de bisavós e bisavoas que naceron en Galicia, no resto do Estado e noutros lugares.

ACTIVIDADES 2º Ciclo ESO

TOLERANCIA E LINGUAXE

1. Resolve estas palabras cruzadas con palabras do castelán que proveñen doutros pobos. Ao resolver correctamente os vocábulos horizontais aparecerá en forma vertical unha palabra que provén do latín e que desexamos a vivas en forma harmónica, positiva, sá.

HORIZONTAIS

1. De orixe árabe, fortaleza.
2. De orixe árabe, planta anual propia de terreos moi húmidos, cuxo froito é un gran.
3. De orixe francesa, fianza, peza, aval.
4. De orixe xitana, neno, novo
5. De orixe ibérica, peza de vestir de tea que cobre o torso, abotoada por diante, xeralmente con pescozo e mangas.
6. De orixe ibérica, bebida alcohólica feita con grans germinados de cebada ou outros cereais fermentados en auga.
7. De orixe árabe, froito da oliveira.
8. De orixe francesa, peza longa e estreita con que se envolve e abriga o pescozo.
9. De orixe árabe, edificio ou local onde se depositan mercancías.
10. De orixe americana, arxila terrosa branca, que se usa para escribir nas lousas.
11. De orixe árabe, assafá, cesta ou bandexa na que a doncela ou camareira da princesa presentaba a roupa que esta vestiría no día. En castelán aplícase a camareira e en catalán ao obxecto, é dicir a bandexa.

2. A linguaxe pode ser ambiguo e unha mesma palabra pode ter significados diferentes. Valora estas expresións segundo teñan un sentido positivo ou negativo, marcando cun signo ou ? segundo corresponda:

1. Tolera ben o medicamento
2. É unha película tolerada
3. Tolera ben o mal
4. Tolera aquela impertinencia
5. Tolera que esnaquicen as árbores
6. foi unha espera tolerable
7. É tolerante cos negros

- Tolera aos xitanos
É tolerante co veciño
Tolera a cor amarela
Ten un comportamento tolerable
Tolera que ensucien a rúa
Tolera que se burlen do
¡Todo tolérao!

3. Relaciona cunha frecha cada palabra da primeira columna coa súa antónimo da segunda columna.

TOLERANCIA

1. Respetto
2. Xenofilia
3. Acollemento
4. Antirracismo
5. Pacífico
6. Solidariedade
7. Comprensión
8. Liberdade
9. Cooperación
10. Pluralismo
11. Universalismo
12. Diálogo
13. Integración
14. Diversidade
15. Democracia
16. Paz
17. Ecuanimidad
18. Igualdade

INTOLERANCIA

- Monólogo
- Violento
- Discriminación
- Oposición
- Homogeneidad
- Ditadura
- Guerra
- Rexeito
- Descortesía
- Guerra
- Racismo
- Xenofobia
- Incomprensión
- Escravidude
- Particularismo
- Uniformidade
- Prexuízo
- Egoísmo

4. Para concluír, o tema da linguaxe, fai unha listaxe de palabras que utilices na túa linguaxe de cada día que poden ser ofensivas. Que outras palabras poderían substituílas?

5. Existen moitas formas de intolerancia que teñen diversas manifestacións, do mesmo xeito que hai formas diferentes de manifestarse a tolerancia e o civismo.

Da listaxe relaciona cada manifestación de intolerancia coa alternativa tolerante.

Intolerancia e Incivismo

- Dogmatismo (relixión, fundamentalismo)
- Destrucción (lume, bosque queimado, desertización, residuos...)
- Guerra (armamento, gasto militar, morte,...)
- Explotación (Terceiro Mundo, Norte- Sur, diñeiro...)
- Racismo (xenofobia,...)
- Totalitarismo (refuxiados, terrorismo, espadas, nacionalismos extremos,...)
- Discriminación (por razón de sexo, explotación de nenos, Cuarto Mundo,...)

Tolerancia e Civismo

- Universalismo (ecumenismo, diálogo, suma de signos, ...)
- Democracia (liberdade, minorías, negociación...)
- Integración (convivencia, diversidade, feminismo....)
- Asilo (igualdade, protección legal, sindicalismo,...)
- Ecoloxismo (reforestación, reciclaxe...)
- Solidariedade (cooperación, repartición, tender a man...)
- Pacifismo (traballar pola paz, non violencia,...)

6. Confecciona unha lista de situacións de intolerancia que cotidianamente vives ou viviches, precisando que as motivou.

7. Elaborade, en grupos, un código de condutas tolerantes. Colgádeas na clase para poder compartilas con todo o mundo.

8. Le o texto: PUREZA NACIONAL E TOLERANCIA

Algunhas nacións pensan que só son viables se a súa poboación é uniforme e preocúpalles especialmente algunha característica que poidan ter os habitantes que os distinga. Unhas veces é a etnia, outras a relixión, outras a clase social, outras a lingua ou a cultura. Deciden entón expulsar ou asasinar aos que son doutra etnia, ou relixión, ou clase, ou lingua ou cultura. Esta barbaridade pasou a miúdo na historia humana e chegouse a dicir que todos os nacionalismos aspiran a unha pureza nacional desta clase. A procura da pureza nacional é unha preocupación enfermiza dos dirixentes dalgunhas nacións e produciu moitos sufrimentos. Xa explicamos que as nacións non son nunca puras en ningún aspecto e que a diversidade é positiva no interior de cada país e no conxunto do mundo. Doutra banda, os estados non han de establecer nin xerarquías nin exclusións entre os cidadáns. O nacionalismo normal é tolerante.

8.1. Buscade exemplos de limpeza étnica na historia e na actualidade.

8.2. Buscade exemplos de tolerancia e de colaboración entre pobos plurais dalgunhas nacións na historia e na actualidade.

8.3. Buscade os límites da vosa tolerancia e criticarvos.

Solución Actividad 1

